

РОЛЬ МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ МИРУ: АНАЛІЗ ТВОРЧИХ ІНІЦІАТИВ У КОНТЕКСТІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Власюк О. П.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва
Рівненський державний гуманітарний університет
e-mail: olena.vasiuk@rshu.edu.ua*

Гузь Я. В.

*старший викладач
кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва
Рівненський державний гуманітарний університет
e-mail: slavahuz@gmail.com*

Актуальність теми. У світі спостерігаються численні конфлікти, кризи та напруженість, що вимагає пошуку інноваційних підходів до їх вирішення. Мистецтво є потужним інструментом, який може сприяти побудові миру, розумінню та толерантності між народами, пропонуючи нові шляхи для діалогу та співпраці. Мистецтво має потенціал у просуванні кількох ключових цілей сталого розвитку, зокрема: ціль 16: "Мир, справедливість і сильні інститути", яка спрямована на побудову мирних суспільств та сприяння інклюзивним процесам; ціль 4: "Якісна освіта", де мистецтво може стати інструментом розвитку креативних здібностей та критичного мислення, ціль 5: "Гендерна рівність", через яку мистецькі проекти можуть звертати увагу на питання гендерної нерівності та насильства.

Мистецтво є універсальною мовою, яка дозволяє людям різних культур знаходити спільне. Воно сприяє створенню атмосфери довіри і взаєморозуміння, що є основою для побудови тривалого миру. У наш час цифрових комунікацій творчі ініціативи можуть охоплювати широку аудиторію, впливаючи на формування глобальної свідомості про мир. Мистецтво в поєднанні з новими технологіями дозволяє залучати молодь і створювати інноваційні проекти на перетині культури, мистецтва та соціальної активності.

Таким чином, роль мистецтва у формуванні культури миру є надзвичайно важливою в сучасному світі, а аналіз творчих ініціатив в цьому контексті дозволяє оцінити, як мистецтво може слугувати інструментом для досягнення цілей сталого розвитку.

Мета статті - проаналізувати як мистецтво сприяє розвитку культури миру та спрямоване на досягнення 16-ї цілі сталого розвитку ООН (мир, справедливість та ефективні інституції); дослідити, як творчі ініціативи впливають на формування культури миру та як вони співвідносяться з цілями сталого розвитку ООН.

Методика та організація дослідження. Для досягнення мети дослідження ми використовували комплексні методи. Вивчення наукових праць, статей, звітів міжнародних організацій (ООН, ЮНЕСКО, ЄС) щодо ролі мистецтва у побудові миру та досягненні цілей сталого розвитку. Це дозволило зібрати теоретичну базу і визначити, як вже існуючі наукові підходи розглядають цю тему та подати контент-аналіз творчих ініціатив та конкретних мистецьких проектів, які спрямовані на пропаганду миру, захист прав людини, гендерну рівність, боротьбу з насильством. Ми звернули увагу на фестивалі миру, художні резиденції та локальні проекти у постконфліктних регіонах.

У світлі останніх подій в Україні та в усьому світі дедалі зростає інтерес до теми мистецтва спротиву, привертаючи увагу дослідників до вивчення цих взаємодій. Книга «Війна та мистецтво: візуальна історія сучасних конфліктів» за редакцією Джоанни Бурк була опублікована в 2017 році [Bourke, 2017]. Крім того, з'явилося багато статей, присвячених цій темі, зокрема стаття Пітера Шельдаля під назвою «Мистецтво під час

війни» [Schjeldahl, 2022], а також дописи Івана Чернічка, Ольги Балашової та багатьох інших науковців як з України, так і з-за кордону. Цей сплеск публікацій підкреслює відновлення інтересу до теми на тлі поточних подій в Україні.

Результати дослідження. Мистецтво відіграє важливу роль у суспільстві, сприяючи не тільки естетичному розвитку, але й формуванню соціальних цінностей, культурного обміну та мирного співіснування. У контексті Цілей сталого розвитку (ЦСР), прийнятих Організацією Об'єднаних Націй, значна увага приділяється підтримці миру, справедливості та сильних інституцій (ЦСР 16), а також взаємодії різних сфер суспільного життя з метою сприяння стійкому розвитку людства. Мистецтво як засіб комунікації та культурного вираження стає потужним інструментом для просування культури миру, врегулювання конфліктів та розбудови взаєморозуміння між народами.

Мистецтво завжди було відображенням реальності та засобом для переосмислення досвіду людства. Воно здатне зображувати складні емоції та стани, такі як біль війни, втрати, але й водночас надію на краще майбутнє. Мистецтво формує нові наративи, які можуть впливати на суспільні настрої та ставлення до таких явищ, як конфлікти, насильство та мирне співіснування. Антивоєнні плакати, музика, фільми та театральні постановки підкреслюють важливість миру та гармонії у суспільстві. Прикладом можуть бути твори Пабло Пікассо (особливо його знаменита "Герніка"), що зображає жахіття війни та закликає до мирного врегулювання конфліктів. Мистецтво Пікассо стало символом антивоєнного руху, впливаючи на думки та світогляд багатьох поколінь.

Сучасні художники та творчі ініціативи активно долучаються до розбудови миру через міжнародні проекти, які просувають діалог між культурами. Наприклад, музичні фестивалі миру або арт-резиденції для художників із зон конфлікту створюють простір для спілкування та обміну досвідом між різними націями та етнічними групами.

Однією з таких ініціатив є міжнародний проєкт «Artists for Peace», який об'єднує художників з різних країн для створення спільних робіт, спрямованих на привернення уваги до проблем миру та війни. Такі проєкти допомагають розвивати діалог та співпрацю на міжнародному рівні, використовуючи мову мистецтва для зміцнення культурних зв'язків. Щоб досягти своїх цілей, учасники проєкту створюють твори мистецтва та організують виставки та різноманітні івенти. Організація ініціює конференції, збори та асамблеї, які дають можливість віддати шану представникам мистецької спільноти, демонструючи їхні досягнення. «Artists for Peace» (Митці за мир) підтримують сильну присутність у засобах масової інформації через публікацію документів, статей та есе на теми, прямо чи опосередковано пов'язані з миром як фундаментальною соціальною проблемою.

Об'єднання українців у Польщі – громадська організація української меншини в Польщі, яка підтримує розвиток польсько-українського діалогу та громадянського суспільства є однією з ініціатив у контексті цілей сталого розвитку ООН. Головна мета організації – збереження та розвиток національної та культурної ідентичності української громади в Польщі та розвиток добросусідських відносин і співпраці між Польщею та Україною. Об'єднання впродовж багатьох років веде діяльність у сфері культури, освіти та громадянської активності, що зміцнює польсько-українські відносини. Мета проєкту сьогодні: підтримка українських художників, скульпторів, майстрів прикладного мистецтва та інших мистців у час війни. Художники, які беруть участь у творчій резиденції мають змогу творити мистецтво спротиву, піднімати антивоєнні теми, теми миру та справедливості. Це безпосередньо сприяє досягненню цілей сталого розвитку через підвищення обізнаності, формування громадської думки та підтримку соціальних перетворень. Зокрема, ЦСР 16, яка фокусується на підтримці миру, справедливості та міцних інституцій, отримує суттєву підтримку з боку митців, які через свої роботи звертають увагу на теми прав людини, мирного врегулювання конфліктів та соціальної справедливості. Крім того, мистецтво може бути інтегроване у програми,

пов'язані з іншими ЦСР, такими як ЦСР 10 (зменшення нерівності) та ЦСР 5 (гендерна рівність). Воно допомагає змінювати негативні соціальні наративи, пропагуючи рівність, інклюзію та толерантність.

Одним із яскравих прикладів є проєкт "The Art of Peace", що проходив у різних країнах світу, де художники, фотографи та музиканти з зон конфліктів мали можливість презентувати свої роботи, які відображають їхній досвід війни та пошук миру. Проєкт не лише звертає увагу на необхідність вирішення збройних конфліктів, але й підтримує постраждалих від війни.

Інший приклад – кінофестиваль "Peace Film Fest", який відбувається щорічно та представляє фільми, присвячені темам миру, прав людини та соціальної справедливості. Завдяки таким заходам, глядачі мають можливість зануритися в реальність інших країн та культур, розвиваючи емпатію та розуміння.

Висновки. Мистецтво відіграє ключову роль у формуванні культури миру та є важливим інструментом для досягнення Цілей сталого розвитку ООН. Творчі ініціативи, спрямовані на розбудову миру та соціальної гармонії, підсилюють глобальні зусилля зі збереження миру, сприяючи стійкому розвитку людства. Завдяки мистецтву суспільства отримують можливість переосмислити свій досвід, розвинути діалог і знайти нові шляхи для мирного співіснування.

Література:

1. Левицька, О. (2022). Життя як драма: візії Євгена Лисика. URL: <https://zbruc.eu/node/110800><https://www.newyorker.com/magazine/2022/03/21/art-in-a-time-of-war>
2. Чернічкін, І. (2022). "Це мрія тепер – просто побачитись, просто жити". Українські художники показують своє мистецтво про війну. URL: <https://zaborona.com/ukrayinski-hudozhnyky-pokazuyut-svoje-mystecztvopro-vijnu/>
3. Bourke, J. (2017). War and Art: A Visual History of Modern Conflict. URL: <https://press.uchicago.edu/ucp/books/book/distributed/W/bo27432765.html>
3. Schjeldahl, P. (2022). Art in a Time of War. URL: <https://www.newyorker.com/magazine/2022/03/21/art-in-a-time-of-war>
<https://zaborona.com/ukrayinski-hudozhnyky-pokazuyut-svoje-mystecztvopro-vijnu/>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА ТА СІМ'Ї В СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО МАЮТЬ МОВЛЕННЄВІ ТРУДНОЩІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Друганова О.М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
olena.druganova@hnpnu.edu.ua

Сінопальнікова Н.М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
sinopalnikova@ukr.net

Успіх корекційно-виховної й розв'язкової роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби, зокрема мовленнєві труднощі, як відомо, суттєвою мірою залежить від спільної роботи батьків і фахівців, що надають такі послуги. Так, про важливість встановлення партнерської взаємодії вчителя-логопеда з батьками дітей й з родиною в цілому зазначають А. Колупаєва, Д. Ісаєва, А. Захарова, Л. Логвинова, Т. Мішина, Д. Петровська, О. Таранченко, Т. Сак та інші.

Суттєво активізувалися дослідження з обраної нами проблеми в умовах воєнного стану, який було введено в Україні в лютому 2022 року. Наукові дослідження, результати яких були оприлюднені на конференціях різного рівня, що були проведені в Україні впродовж 2022 – 2024 років, у фахових статтях наукових збірок з різних проблем